

DOI: 10.26565/2311-2379-2021-100-02
УДК 338.434**С.О. Кушнір**

доктор економічних наук, доцент
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69600, Україна
E-mail: svetlanaak@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1410-1887>

В.С. Чеховська

студентка
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69600, Україна
E-mail: lerachehovskaya@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2874-0572>

ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОСЕКТОРУ

Розвиток аграрного сектору, як і будь-якої іншої галузі економіки, значно залежить від фінансування. Недостатність фінансування стримує значний приріст показників ефективності діяльності агропромислових підприємств. Наведено інформацію щодо важливості аграрних підприємств у розвитку економіки України. У статті проаналізовано результати бюджетної програми КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» у 2020 р., сучасний стан та тенденції кредитування підприємств аграрного сектору. Проаналізувавши залучення пільгових кредитів суб'єктами господарювання агропромислового комплексу у 2020 році, встановлено, що найбільше аграрним підприємствам необхідні кошти на поповнення обігових коштів, також попитом користуються довгострокові кредити, що зумовлено необхідністю оновлення основних засобів, а також будівництва та реконструкції виробничих об'єктів. Наведено програми, що підтверджують, що пріоритетними напрямками державної підтримки сільськогосподарських виробників у 2021 р., як і в попередніх, є розвиток тваринництва, садівництва, фермерства, а також здешевлення кредитів та купівля сільськогосподарської техніки. Представлено результати державної програми «Доступні кредити 5-7-9%», за якою підприємства сільського господарства отримали майже половину від загального обсягу виданих кредитів. Наведені у статті специфічні риси агропромислового комплексу виступають факторами, що стримують їх кредитування, тому вважаємо, що було б доцільно розглянути питання створення спеціалізованого аграрного банку, який займався б кредитуванням малих та середніх агропідприємств. Проаналізовано послуги комерційних банків, які вони пропонують для підприємств аграрного сектору. Різноманіття послуг та програм зумовлено бажанням банків привернути якомога більший діапазон підприємств агросектору, щоб забезпечити їх коштами для подальшого розвитку.

Ключові слова: аграрний сектор, банківські послуги, державна підтримка, кредитування, сільське господарство.

JEL Classification: Q14, G18, G21, O13.

Постановка проблеми. Обмеженість власних ресурсів зумовлює необхідність залучення ззовні, тому банківські кредити є основним джерелом фінансування аграрного сектору України. Недостатність грошових надходжень пояснюється специфічністю умов господарювання сільського господарства, що є проблемою як для самих підприємств, так і для банків.

В основному ця проблема стосується малого та середнього бізнесу, адже великі підприємства мають достатній рівень самофінансування, а також більше можливостей банківського кредитування, а також ряд державних пільг. Підприємцям середнього, а особливо малого та мікробізнесу важче отримати кредити, хоча банки намагаються виправити ситуацію, запроваджуючи спеціальні програми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням особливостей кредитування сільськогосподарських підприємств комерційними банками в Україні займалися багато відомих науковців, серед яких Дем'яненко М.Я. та Саблук П. Т. (Дем'яненко & Саблук, 2011), Бечко П.К., Мудрак Р.П., Непочатенко О.О., Непочатенко О.А. (Бечко, Мудрак, Непочатенко, & Непочатенко, 2020), Чернявська Л. (Чернявська, 2015). Інформаційно-аналітичні портали,

міністерства, Національний банк України на постійній основі публікують звіти та інші інформаційні матеріали, які допомагають відстежувати стан кредитування АПК та аналізувати діяльність органів влади, адже питання оптимізації джерел фінансування агропромислових підприємств, полегшення доступу до кредитів малому та середньому бізнесу завжди є актуальним.

Метою статті є аналіз сучасного стану фінансової підтримки підприємств аграрної галузі України з боку держави та банківського сектору.

Виклад основного матеріалу. Аграрний сектор України займає важливе місце в економіці держави. У 2019 р. частка сільського господарства у ВВП України склала 9 % (12,24 млрд дол.) та 40% від усього експорту (18,44 млрд дол.) (Програма стимулювання економіки..., 2020).

Підтримка малого та середнього бізнесу має досить важливе значення, адже їх частка в доданій вартості галузі сільського господарства складає 97%. Велика частка малого та середнього бізнесу в секторі пояснюється специфікою діяльності агрохолдингів, більшість із яких зареєстровані як кілька товариств з обмеженою відповідальністю. Застарілі потужності для переробки та зберігання продукції, а також їх нестача, потребують додаткового фінансування. Часткове відшкодування вартості, надання гарантій за кредитами, підвищення ефективності державних субсидійних програм допоможуть вирішити цю проблему.

Напрямами державної підтримки сільськогосподарських виробників у 2021 р. залишаються розвиток тваринництва, садівництва, фермерства, а також здешевлення кредитів та купівля сільськогосподарської техніки. Врахувавши бажання виробників, додадуться нові програми, наприклад, підтримка зрошення (Аграрний комітет..., 2021).

Учасниками бюджетної програми КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників», що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 300 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» (Про затвердження Порядку використання..., 2021), можуть бути фізичні особи-підприємці або юридичні особи, що ведуть діяльність у агропромисловому секторі. Не можуть отримати компенсацію підприємства, що знаходяться у стані банкрутства чи ліквідації, мають заборгованість більше 6 місяців перед державним бюджетом чи державними фондами, беруть участь в інших державних чи регіональних програмах. Позичальник може повернути відсотки за користування кредитом розміром 1,5 облікової ставки Національного банку України на дату нарахування відсотків, але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами, зменшених на 5 відсоткових пунктів. Компенсацію можна отримати за короткостроковими та середньостроковими кредитами на поповнення обігових коштів та середньостроковими та довгостроковими кредитами на купівлю основних засобів, будівництво, ремонт виробничих об'єктів.

Компенсацію можна отримати у будь-якому банку з 36 можливих, які підписали з Міністерством економіки Меморандум про загальні засади співробітництва, серед них: АТ АКБ «Львів», АТ «Банк Восток», АТ «МТБ Банк», АТ «Мотор Банк», АТ КБ «Глобус Банк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ АБ «Укргазбанк», АТ «ОТП Банк», АТ «ПУМБ», АТ «Креді Агрколь банк» тощо (Про затвердження Порядку використання..., 2021).

Для отримання компенсації за бюджетною програмою «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» шляхом здешевлення сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, обсяг сільськогосподарської продукції має складати від 75% від вартості усіх товарів, вироблених фізичною особою-підприємцем або юридичною особою, за останні 12 звітних податкових періодів. Компенсується 25% від вартості такої придбаної техніки чи обладнання, яка передбачена Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Компенсація с/г техніки, 2021).

У 2020 р. з бюджету України було виділено 1 048 713 500 грн. на фінансову підтримку шляхом здешевлення кредитів. За підсумками року 4,2 тис. позичальників отримали допомогу на суму 1 047 700 000 грн в цілому, що складає 99,9% від запланованої суми. Загалом підприємствам АПК було видано пільгових кредитів на суму 143 563 428,5 тис. грн. З них компенсовано 24 783 800,6 тис грн (17,26%): за короткостроковими кредитами – 11,6 млрд грн (8,07%), за середньостроковими – 6,1 млрд грн (4,26%), за довгостроковими – 7,1 млрд грн (4,94%).

В середньому за 2020 р. було видано пільгових кредитів на суму майже 6 млрд грн. З них компенсовано: за короткостроковими кредитами – 0,48 млрд грн, за середньостроковими – 0,25 млрд грн, за довгостроковими – 0,30 млрд грн (табл.1).

Таблиця 1

Залучення пільгових кредитів суб'єктами господарювання агропромислового комплексу у 2020 році, тис. грн.

Області	Всього виданих пільгових кредитів	Структура, %	З них компенсовано					
			Короткострокових	%	Середньострокових	%	Довгострокових	%
Усього	143 563 428,5	100	11 581 699,2	100	6 114 875,9	100	7 087 225,5	100
Вінницька	3 354 938,2	2,34	834 621,2	7,21	466 811,6	7,63	254 113,0	3,59
Волинська	2 719 444,2	1,89	434 426,4	3,75	250 679,6	4,10	105 754,8	1,49
Дніпропетровська	9 890 210,1	6,89	465 169,2	4,02	126 692,8	2,07	651 286,5	9,19
Донецька	622 615,9	0,43	134 619,2	1,16	369 448,4	6,04	82 866,9	1,17
Житомирська	2 643 912,2	1,84	196 502,6	1,70	95 636,4	1,56	90 178,2	1,27
Закарпатська	427 373,3	0,30	33 506,3	0,29	9 919,2	0,16	7 172,1	0,10
Запорізька	8 389 861,3	5,84	478 696,6	4,13	259 760,5	4,25	450 218,2	6,35
Івано-Франківська	1 782 464,2	1,24	293 835,3	2,54	44 370,0	0,73	110 372,2	1,56
Київська	7 878 037,1	5,49	800 239,9	6,91	301 852,9	4,94	222 188,2	3,14
Кіровоградська	7 639 338,4	5,32	521 669,5	4,50	226 708,8	3,71	423 989,2	5,98
Луганська	665 382,0	0,46	98 843,4	0,85	231 821,2	3,79	153 720,2	2,17
Львівська	858 552,1	0,60	448 021,4	3,87	119 964,7	1,96	197 487,2	2,79
Миколаївська	5 118 514,7	3,57	409 412,2	3,53	197 777,0	3,23	466 429,8	6,58
Одеська	2 816 209,8	1,96	1 123 256,7	9,70	184 313,1	3,01	424 637,1	5,99
Полтавська	17 606 289,3	12,26	475 977,7	4,11	503 984,2	8,24	622 829,7	8,79
Рівненська	1 247 208,4	0,87	286 545,1	2,47	218 253,5	3,57	165 012,9	2,33
Сумська	3 318 636,2	2,31	496 463,9	4,29	283 630,0	4,64	383 900,8	5,42
Тернопільська	10 771 825,8	7,50	835 562,2	7,21	371 058,0	6,07	489 351,9	6,90
Харківська	8 218 376,5	5,72	723 936,6	6,25	206 125,3	3,37	429 169,4	6,06
Херсонська	2 609 111,8	1,82	480 845,7	4,15	227 348,9	3,72	430 249,2	6,07
Хмельницька	11 571 998,5	8,06	830 192,6	7,17	523 302,1	8,56	287 874,1	4,06
Черкаська	26 061 202,0	18,15	543 828,4	4,70	548 801,6	8,97	468 385,1	6,61
Чернівецька	4 658 874,0	3,25	279 329,1	2,41	195 359,1	3,19	12 198,5	0,17
Чернігівська	2 693 052,6	1,88	356 198,2	3,08	151 256,9	2,47	157 840,4	2,23

Джерело: складено на основі даних (Інформаційно-аналітичний портал АПК України, 2021)

Відсоткові ставки коливались від 5,6% до 36%. Найменшу ставку запропонувало АТ «Перший український міжнародний банк», а найбільшу – АТ АКБ «Львів».

Найбільші обсяги виданих пільгових кредитів були у Черкаській, Полтавській та Хмельницькій областях – 26,1 млрд грн (18,2%), 17,6 млрд грн (12,3%) та 11,6 млрд грн (8,1%) відповідно. Серед обсягу компенсованих кредитів лідерами стали: за короткостроковими кредитами – Одеська область (1,1 млрд грн), за середньостроковими – Черкаська область (0,5 млрд грн), за довгостроковими – Дніпропетровська область (0,7 млрд грн).

Найменше кредитів було надано у Закарпатській області – 0,4 млрд грн (0,3%), що зумовлене територіальним розташуванням у гірській місцевості, тому в 2020 р. найменше компенсовано кредитів у цій же області (рис.1).

За термінами надання найбільше компенсовано короткострокових кредитів, що зумовлюється необхідністю додаткового фінансування для покриття виробничих витрат підприємств.

Найбільше кредитів видали АТ «Райффайзен Банк Аваль» – 112,2 млрд грн., АТ «Креді Агріколь банк» – 8,9 млрд грн., АТ «ОТП Банк» – 5,2 млрд грн. З цих кредитів держава компенсувала 8,5 млрд грн. (7,6%), 1,4 млрд грн. (15,7%), 1,6 млрд грн. (30,8%) відповідно (Стан кредитування АПК..., 2021).

Ще однією програмою підтримки малих та середніх підприємств є державна програма «Доступні кредити 5-7-9%», що діє на основі Постанови Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 28 «Про надання фінансової державної підтримки» (Про надання фінансової державної підтримки..., 2021). За даною програмою станом на 26.04.2021 р. сільському господарству видано 5 821 кредит, загальним обсягом 18 222 млн грн. Питома вага кредитів цієї галузі складає 51% та є найбільшою (Інформація про результати державної програми...,

2021). Це пояснюється тим, що представники аграрного комплексу вже знайомі з державними програмами підтримки, тому запровадження нової не потребувало багато зусиль для вивчення механізму її дії. А попередній успішний досвід лише сформував певну довіру до такої державної підтримки.

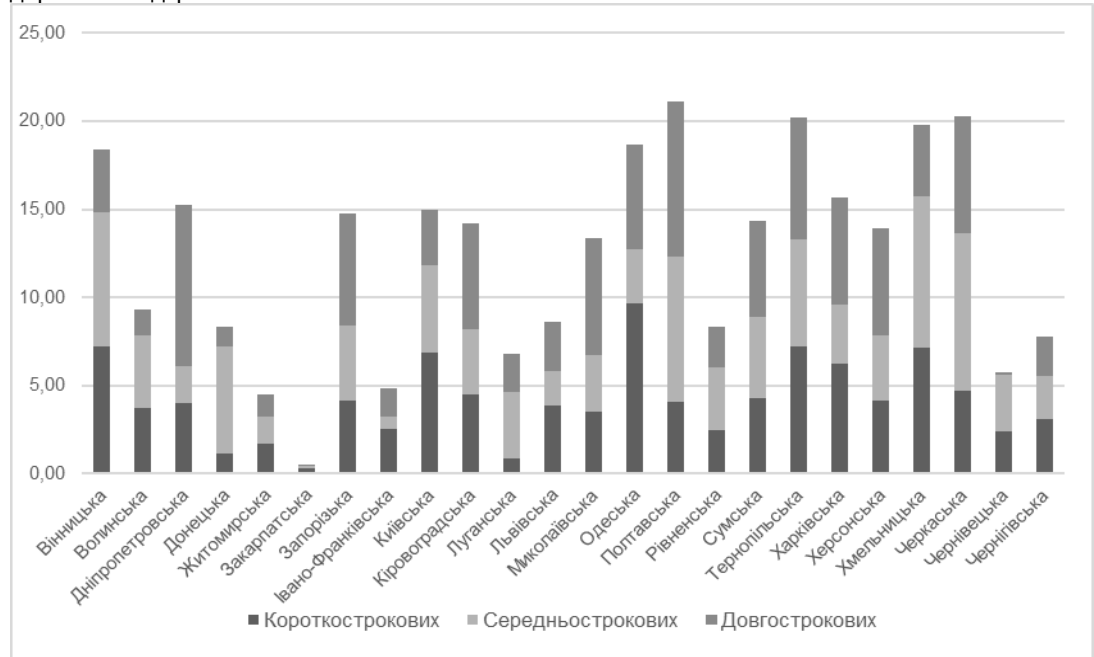

Рис.1. Структура компенсованих пільгових кредитів суб'єктами господарювання агропромислового комплексу у 2020 році, %

Джерело: складено на основі даних (Інформаційно-аналітичний портал АПК України, 2021)

Проаналізувавши пропозиції таких банків як АТ «Райффайзен Банк Аваль» (Кредитування аграріїв, 2021), АТ «Креді Агріколь банк» (Агро бізнесу, 2021), АТ «ОТП Банк» (АгроФабрика, 2021), АТ «Ощадбанк» (Фінансування бізнесу, 2021), АТ КБ «Приватбанк» (Фінансування агробізнесу, 2021), АТ «Укрексімбанк» (Фінансування аграрного сектору, 2021), можна зробити висновок, що усі вони мають спеціальні програми фінансування агробізнесу та беруть участь у програмі «Доступні кредити 5-7-9%». Середня відсоткова ставка по кредиту на придбання основних засобів, техніки становить 11,7% (від 5% у АТ КБ «Приватбанк», до 14% у АТ «Креді Агріколь банк»). У більшості банків є послуги овердрафту, кредитні лінії, авалування векселів, а також партнерські програми, за якими можна отримати кредит під менший відсоток. АТ «Креді Агріколь банк», АТ КБ «Приватбанк», АТ «Укрексімбанк» надають послуги лізингу, а останній банк також факторингові.

Агробізнес є перспективною галуззю, це зумовлено сприятливими умовами для його діяльності, адже Україна відома у світі своїми родючими ґрунтами. Але ця галузь пов'язана зі значним переліком специфічних ризиків, серед яких сезонність, зміна природно-кліматичних умов, напад шкідливих комах, також хвороби рослин чи тварин тощо, що і впливає на рівень відсоткових ставок за кредитами. Ще однією особливістю агробізнесу є те, що період обертання капіталу складає не більше одного разу на рік, в той час коли в інших галузях він може становити кілька обертів. Тому мінімальний строк залучення кредитів для АПК від 6 до 12 місяців (Чернявська, 2015).

Зважаючи на недостатність навіть коштів у агробізнесу та внаслідок останніх подій щодо відкриття ринку землі, вважаємо за доцільне створення окремого спеціалізованого аграрного банку, який має спеціалізуватися на фінансуванні саме малих та середніх підприємств, в тому числі інвестиційних кредитах на придбання земельних ділянок, а також техніки та обладнання.

Висновки. Незважаючи на усі недоліки, банки намагаються підтримати аграріїв і пропонують велику кількість програм кредитування. Різні банківські пропозиції дають можливість обрати саме ту послугу, яка підходить найбільше для певного виду діяльності. За результатами аналізу державної підтримки АПК видно, що багато підприємств потребує фінансової допомоги саме для поповнення обігових коштів, а вже потім для купівлі основних засобів та будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів.

Державна підтримка також має значну роль у діяльності аграрних підприємств, адже державна лояльність допоможе аграріям зменшити свої витрати шляхом отримання компенсацій, при цьому не збільшуючи кредитного навантаження та зменшуючи ризик втрати майна, яке є заставою перед кредитними установами.

Полегшення доступу підприємств сільського господарства до кредитів, допоможе підвищити загальний рівень фінансування аграріїв, що забезпечить розвиток цієї галузі та збільшить її частку у ВВП України.

Список літератури

1. Дем'яненко М.Я., Саблук П.Т., Скупий В.М. Державна політика фінансової підтримки розвитку аграрного сектору АПК: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 372 с.
2. Бечко П.К., Мудрак Р.П., Непочатенко О.О., Непочатенко О.А. Роль кредитного ринку в забезпеченні банківськими кредитами сільськогосподарських підприємств. *Агроевіт*. 2020. № 23. С. 10–16. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.23.10>.
3. Чернявська Л. Особливості кредитних операцій у сфері сільськогосподарського виробництва. *Фінансовий простір*. 2015. №3 (19). С. 168–172.
4. Програма стимулювання економіки для подолання наслідків COVID-19: економічне відновлення. 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/07.2020/programa.pdf>.
5. Аграрний комітет підтримав запропонований розподіл державної підтримки аграріїв у 2021 році. 2021. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=bf55db41-0a47-480c-9b94-ee40c30bc40&title=AgrariiKomitetPidtrimavZaproponovaniRozpodil>.
6. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р, № 300. Дата оновлення: 13.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2015-%D0%BF/conv#n90>.
7. Компенсація с/г техніки. *Інформаційно-аналітичний портал АПК України*. 2021. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/pidtrimka/kompensaciya-sg-tehniki>.
8. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. 2021. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>.
9. Стан кредитування АПК у 2020 році. *Інформаційно-аналітичний портал АПК України*. 2021. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/finansova-politika/kredituvannya/stan-kredituvannya-pidpriyemstv-apek/stan-kredituvannya-apek-u-2020-roci>.
10. Про надання фінансової державної підтримки: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р, № 28. Дата оновлення: 13.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF/conv#Text>.
11. Інформація про результати державної програми доступні кредити 5-7-9. *Фонд розвитку підприємництва*. 2021. URL: <https://bdf.gov.ua/uk>.
12. Кредитування аграріїв. *Райффайзен Банк Аваль*. 2021. URL: <https://www.aval.ua/biznesu/kredity/kredituvannya-agrariviv>.
13. Агро бізнесу. *Credit Agricole*. 2021. URL: <https://credit-agricole.ua/agro-biznesu>.
14. АгроФабрика. АТ «ОТП БАНК». 2021. URL: <https://www.otpbank.com.ua/agribusiness/>.
15. Фінансування бізнесу. АТ «Ощадбанк». 2021. URL: <https://www.oschadbank.ua/ua/business/finansuvannya-biznesu>.
16. Фінансування агробізнесу. *ПриватБанк*. 2021. URL: <https://privatbank.ua/business/resheniya-agrobiznesu>.
17. Фінансування аграрного сектору. АТ «Укресімбанк». 2021. URL: <https://www.eximb.com.ua/business/klientam-msb/msb-kredyty/finansuvannya-agrarnogo-sektoru/>.

References

1. Demianenko, M.Ya., Sabluk, P.T., Skupiy, V.M. (2011). State policy of financial support for the development of the agricultural sector of the agro-industrial complex: monograph. Kiev: NRC IAE. (in Ukrainian)

2. Bechko, P.K. Mudrak, R.P., Nepochatenko, O.O., Nepochatenko, O.A. (2020). The role of the credit market in providing bank loans to agricultural enterprises. *Agrosvit*, 23, 10-16. doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.23.10>. (in Ukrainian)
3. Cherniavska, L. (2015). Features of credit operations in the field of agricultural production. *Finansovyj prostir*, 3(19), 168-172. (in Ukrainian)
4. COVID-19 Economic Stimulus Program: Economic Recovery. (2020). Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/07.2020/programa.pdf>. (in Ukrainian)
5. The Agrarian Committee supported the proposed distribution of state support for farmers in 2021. (2021). Retrieved from <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=bf55db41-0a47-480c-9b94-eec40c30bc40&title=AgrarniiKomitetPidtrimavZaproponovaniiRozpodil> (in Ukrainian)
6. On approval of the Procedure for the use of funds provided in the state budget for financial support of measures in the agro-industrial complex by reducing the cost of loans: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine N 300 dated 29.04.2015. Date of update: 13.03.2021. (2021) Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2015-%D0%BF/conv#n90>. (in Ukrainian)
7. Compensation of agricultural machinery. Information and analytical portal of the AIC of Ukraine. (2021). Retrieved from <https://agro.me.gov.ua/ua/pidtrimka/kompensaciya-sg-tehniki>. (in Ukrainian)
8. Information and analytical portal of the AIC of Ukraine. (2021). Retrieved from <https://agro.me.gov.ua/ua>.
9. The state of agro-industrial complex lending in 2020. Information and analytical portal of the AIC of Ukraine. (2021). Retrieved from: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/finansova-politika/kredituvannya/stand-kredituvannya-pidpriyemstv-apk/stand-kredituvannya-apk-u-2020-roci>. (in Ukrainian)
10. On providing financial state support: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine N 28 dated 24.01.2020. Date of update: 13.03.2021. (2021). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF/conv#Text>. (in Ukrainian)
11. Information on the results of the state program available loans 5-7-9. Entrepreneurship Development Fund. (2021). Retrieved from <https://bdf.gov.ua/uk>. (in Ukrainian)
12. Lending to farmers. Raiffeisen Bank Aval. Retrieved from <https://www.aval.ua/biznesu/kredyty/kredituvannya-agrariyiv>.
13. Agro business. Credit Agricole Bank. Retrieved from <https://credit-agricole.ua/agro-biznesu>.
14. AgroFactory. OTP Bank. Retrieved from <https://www.otpbank.com.ua/agribusiness/>.
15. Business financing. Oschadbank. Retrieved from <https://www.oschadbank.ua/ua/business/finansuvannya-biznesu>.
16. Agribusiness financing. Privatbank. Retrieved from <https://privatbank.ua/business/resheniya-agrobiznesu>.
17. Financing of the agricultural sector. Ukreximbank. Retrieved from <https://www.eximb.com.ua/business/klientam-msb/msb-kredyty/finansuvannya-agrarnogo-sektoru/>.

Стаття надійшла до редакції 08.05.2021

Стаття рекомендована до друку 25.05.2021

Svitlana Kushnir

D.Sc. (Economics), Associate Professor

Zaporizhzhia National University

66 Zhukovsky Str., 69600, Zaporozhye, Ukraine

E-mail: svetlanaak@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1410-1887>

Valeriia Chekhovska

Student

Zaporizhzhia National University

66 Zhukovsky Str., 69600, Zaporozhye, Ukraine

E-mail: lerachehovskaya@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2874-0572>

FINANCIAL SUPPORT OF AGRICULTURE SECTOR ENTERPRISES

The development of the agricultural sector, like any other sector of the economy, depends significantly on funding. Insufficient funding is holding back a significant increase in the efficiency of agro-industrial enterprises. Information on the importance of agricultural enterprises in the development of Ukraine's economy is given. The article analyzes the results of the budget program PCECC 1201150 "Financial support of agricultural producers"

in 2020, the current state and trends in lending to agricultural enterprises. Analyzing the attraction of soft loans by businesses in the agro-industrial complex in 2020, it was found that most agricultural enterprises need funds to replenish working capital, and long-term loans are in demand due to the need to upgrade fixed assets and construction and reconstruction of production facilities. Some programs confirm that the priority areas of state support for agricultural producers in 2021, as in previous years, are the development of animal husbandry, horticulture, farming, as well as cheaper loans and purchase of agricultural machinery. The results of the state program "Affordable loans 5-7-9%" are presented, according to which agricultural enterprises received almost half of the total amount of loans issued. The specific features of the agro-industrial complex presented in the article are the factors holding back their lending, so we believe that it would be appropriate to consider the creation of a specialized agricultural bank that would lend to small and medium-sized agricultural enterprises. The services of commercial banks that they offer for enterprises in the agricultural sector are analyzed. The variety of services and programs is due to the desire of banks to attract as large a range of enterprises in the agricultural sector to provide them with funds for further development.

Keywords: agricultural sector, banking services, government support, crediting, agriculture.

JEL Classification: Q14, G18, G21, O13.

С.А. Кушнир

доктор экономических наук, доцент

Запорожский национальный университет

ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, 69600, Украина

E-mail: svetlanaak@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1410-1887>

В.С. Чеховская

студентка

Запорожский национальный университет

ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, 69600, Украина

E-mail: lerachehovskaya@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2874-0572>

ФИНАНСОВАЯ ПОДДЕРЖКА ПРЕДПРИЯТИЙ АГРОСЕКТОРА

Развитие аграрного сектора, как и любой другой отрасли экономики, в значительной степени зависит от финансирования. Недостаточность финансирования сдерживает значительный прирост показателей эффективности деятельности агропромышленных предприятий. Приведена информация о важности аграрных предприятий в развитии экономики Украины. В статье проанализированы результаты бюджетной программы КПКРК 1201150 «Финансовая поддержка сельхозтоваропроизводителей» в 2020, нынешнее состояние и тенденции кредитования предприятий аграрного сектора. Проанализировав привлечения льготных кредитов субъектами хозяйствования агропромышленного комплекса в 2020 году, установлено, что больше всего аграрным предприятиям необходимы средства на пополнение оборотных средств, также востребованы долгосрочные кредиты, что обусловлено необходимостью обновления основных средств, а также строительства и реконструкции производственных объектов. Приведены программы, которые подтверждают, что приоритетными направлениями государственной поддержки сельскохозяйственных производителей в 2021, как и в предыдущих, является развитие животноводства, садоводства, фермерства, а также удешевление кредитов и покупка сельскохозяйственной техники. Представлены результаты государственной программы «Доступные кредиты 5-7-9%», по которой предприятия сельского хозяйства получили почти половину от общего объема выданных кредитов. Приведенные в статье специфические черты агропромышленного комплекса выступают факторами, сдерживающими их кредитование, поэтому считаем, что было бы целесообразно рассмотреть вопрос создания специализированного аграрного банка, который занимался бы кредитованием малых и средних агропредприятий. Проанализированы услуги коммерческих банков, которые они предлагают для предприятий аграрного сектора. Многообразие услуг программ обусловлено желанием банков привлечь как можно больший диапазон предприятий агросектора, чтобы обеспечить их средствами для дальнейшего развития.

Ключевые слова: аграрный сектор, банковские услуги, государственная поддержка, кредитование, сельское хозяйство.

JEL Classification: Q14, G18, G21, O13.